

De minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
de heer dr. Ronald H.A. Plasterk
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Datum	Onderwerp		
15 oktober 2009	Meerjarenbegroting Nederlandse Publieke Omroep 2010 - 2014		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	19408/2009014532	Rutger Fortuin / Elselien Eijsvogel	+31 (35) 773 77 44 +31 (35) 773 77 43

Geachte heer Plasterk,

De Nederlandse Publieke Omroep (hierna: NPO) heeft ons op 17 september jl. zijn Meerjarenbegroting (hierna: MJB) 2010 – 2014 doen toekomen. Conform artikel 2.148 van de Mediawet 2008, treft u hieronder onze opmerkingen aan inzake deze MJB. In ons advies kijken wij ook terug naar de prestaties over de afgelopen periode, zoals door de NPO verwoord in de Terugblik 2008. Voor het eerst zijn de in de prestatieovereenkomst publieke omroep afgesproken indicatoren hierin integraal verwerkt. Nieuw in ons advies is dat wij een oordeel geven over de naleving van de prestatieovereenkomst. Wij zullen tevens toelichten hoe wij de afspraken hebben gevalideerd en geverifieerd. Ook zullen wij reflecteren op de opzet van de prestatieovereenkomst.

Inleiding

De publieke omroep heeft wederom een goed jaar achter de rug. De in 2006 ingezette zenderprofilering werpt nog steeds haar vruchten af. In 2008 is de publieke omroep de best bekeken aanbieder op de Nederlandse televisiemarkt gebleven. Ook de websites van de publieke omroep, sinds de inwerkingtreding van de Mediawet 2008 deel uitmakend van de hoofdtaak van de publieke omroep, mogen zich verheugen in een grote en nog toenemende belangstelling. Wij constateren dat de MJB 2010 – 2014 geen grote koerswijzigingen of nieuwe ambities kent ten opzichte van de vorige MJB. Ook is vastgehouden aan de speerpunten expressie en kunst en diversiteit. Nieuw in deze meerjarenbegroting is dat de financiële crisis en de hierdoor ingetreden recessie voor het eerst hun schaduw vooruitwerpen. Wij zullen nadere aandacht aan dit gegeven besteden.

In het voorjaar van 2010 zal het concessiebeleidsplan 2010 – 2020 door de NPO worden gepresenteerd. In de MJB is aangekondigd dat hierin de strategische visie op onderwerpen zoals onder meer radiobeleid, digitale strategie en distributiekeuzes, kunstprogrammering, diversiteit en de invulling van journalistiek aanbod binnen de publieke omroep, diepgaand zal worden uitgewerkt. Voor deze onderwerpen wordt thans de huidige strategie voortgezet en wordt in de MJB volstaan met een omschrijving van de lopende activiteiten. Verder wordt in de MJB opgemerkt dat de onzekerheid die nu nog bestaat over de veranderingen per september 2010, het inschatten van de toekomstige ontwikkelingen heeft bemoeilijkt. De MJB heeft zich daarom voornamelijk op het komende jaar gericht.

Waar in de prestatieovereenkomst in detail is uitgewerkt welk aanbod de NPO in verschillende categorieën en op de diverse platforms zal brengen, zijn in de MJB doelstellingen opgenomen voor het gewenste kijk- of luistertijdaandeel. Ondanks dat dit geen nieuwe ontwikkeling is, willen wij hierover opmerken dat dit ongewild de indruk kan geven dat de NPO op deze onderdelen vooral stuurt op behoud van kijktijd- of luistertijdaandeel. Wij zijn ervan overtuigd dat de NPO bij de uitvoering van zijn plannen zal weten te voorkomen dat bepaalde doelgroepen onvoldoende aandacht krijgen.

Ons is wederom gebleken dat de beleidsvoornemens in de eerste helft van de MJB niet direct aan budget gekoppeld worden. Pas later in het stuk komt de inzet van de financiële middelen aan de orde. Wij zien dit als een gemis in de opzet van de MJB, dat het verkrijgen van een volledig beeld van voornemens en hieraan gerelateerde kosten in de weg staat.

Graag vragen wij uw aandacht voor de stapeling van recente en toekomstige verantwoordingsdocumenten op het gebied van het voorgenomen beleid en de behaalde resultaten van de publieke omroep. Naast de MJB 2010 – 2014 en de financiële terugblik kennen wij ook de rapportage van de visitatiecommissie, de individuele beleidsplannen van de omroepverenigingen in het kader van de erkenningverlening, de prestatieovereenkomst, de Terugblik 2008 en het concessiebeleidsplan. Wij menen dat deze stapeling een aanzienlijke administratieve last vormt voor de NPO en dat het wenselijk is dat er meer afstemming tussen de genoemde verantwoordingsdocumenten en -momenten wordt aangebracht.

Tot zover enkele algemene opmerkingen. Hieronder zullen we meer specifieke opmerkingen maken bij een aantal thema's uit de MJB en stilstaan bij zaken die ons verder zijn opgevallen.

Naleving prestatieovereenkomst 2008

Met ingang van 1 januari 2008 geldt de prestatieovereenkomst publieke omroep 2008 – 2010 zoals gesloten tussen de NPO en de minister van OCW. Hierin zijn doelstellingen opgenomen in de sfeer van het programma-aanbod en het publieksbereik. De overeenkomst geeft op een aantal hoofdonderwerpen acties en ambities weer waarop de publieke omroep aangesproken kan worden. Bij de totstandkoming is afgesproken dat het Commissariaat, hoewel geen partij bij de overeenkomst, de gegevens die de NPO genereert voor zijn jaarlijkse rapportage zal valideren en verifiëren. Hiervoor zou een classificatie-instrument worden ontwikkeld dat de overeengekomen prestaties eenduidig identificeert en kwantificeert. Op grond van bovengenoemde afspraak rapporteert het Commissariaat in dit advies over de naleving van de prestatieovereenkomst.

In april 2008 hebben wij ingestemd met de door de NPO voorgestelde wijze van rapporteren voor de proefrapportage over 2007. Na deze rapportage, door de NPO ingediend in juli 2008, hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden over de wijze van rapporteren. Door het grote aantal afspraken dat is opgenomen in de prestatieovereenkomst en het ontbreken van vergelijkbare gegevens bij het Commissariaat is het ondoenlijk gebleken om elke afspraak inhoudelijk te controleren. Er is daarom met de NPO overeengekomen dat wij in eerste instantie de wijze waarop over alle afspraken uit de prestatieovereenkomst wordt gerapporteerd valideren en dat in tweede instantie een beperkt deel van de afspraken wordt geverifieerd. In maart 2009 hebben wij vastgesteld dat de NPO met een bijpassende en betrouwbare methodiek rapporteert. Er is met de NPO een validatiedocument overeengekomen, waarmee het Commissariaat invulling heeft gegeven aan zijn taak de afspraken uit de prestatieovereenkomst te valideren.

In het kader van de verificatie van de gemaakte afspraken, hebben wij van een beperkt aantal afspraken gecontroleerd of de rapportage gebaseerd is op de afspraken uit het validatiedocument en of de resultaten in overeenstemming zijn met hetgeen is gerapporteerd. Bij de selectie van de elf afspraken hebben wij rekening gehouden met de door de NPO in de meerjarenbegroting 2008 – 2012 aangekondigde programmatische speerpunten (kunst en expressie, diversiteit en crossmedialiteit), de verschillende platforms waarover de prestatieovereenkomst zich uitstrekt en de verschillende typen bronnen die worden gebruikt voor de rapportage. Het Commissariaat heeft vastgesteld dat de rapportage van de NPO in de Terugblik 2008 is gebaseerd op de afspraken uit het validatiedocument en dat de resultaten in overeenstemming zijn met hetgeen is gerapporteerd. Hiermee heeft het Commissariaat voldaan aan de afspraak de gegevens betreffende de naleving van de prestatieovereenkomst te verifiëren.

In de prestatieovereenkomst zijn 109 afspraken opgenomen. Deze afspraken hebben betrekking op de verschillende platforms (internet, televisie en radio), op bereik en op type aanbod. Van deze 109 afspraken zijn er zes afspraken niet of niet volledig gerealiseerd. Het gaat hierbij om de volgende afspraken:

Tabel 1: In 2008 niet of niet volledig gerealiseerde afspraken prestatieovereenkomst

Nr.	Beschrijving	Afspraak	Gerealiseerd
4	Dagelijks op alle zenders op elk heel uur een nieuwsbulletin.	Elk heel uur	Niet gerealiseerd op Radio 4 en Radio 6 op diverse tijdstippen i.v.m. muziekprogramma, opera-uitzendingen en middagconcert.
9	Nationale nieuwsevenementen live vertoond op internet.	100%	Gerealiseerd m.u.v. algemene beschouwingen en langdurende culturele festivals zoals Lowlands.
10	Journaals on demand beschikbaar via Uitzending Gemist binnen 30 minuten.	100%	Circa 73% is binnen 30 minuten na uitzending beschikbaar via uitzendinggemist.nl. Het niet realiseren van 27% had te maken met vertraging in het opleveren van een nieuwe encodingsstraat.
19b	Grote zelfgeproduceerde live-concerten op Radio 5.	2	Gerealiseerd: 1. Komt door beperkte beschikbaarheid artiesten binnen profiel van Radio 5 en hoge kosten voor concerten door artiesten die wel beschikbaar zijn.
30	Alle beschikbare televisiecontent over kunst en expressie via cultuurgemist.nl on demand beschikbaar.	100%	Niet gerealiseerd.
81	Percentage van de radioluisteraars in Nederland dat wekelijks naar zenders van de publieke omroep luistert.	50%	49,6%

Er is geen weging van de afspraken opgenomen: niet in de overeenkomst zelf, noch in afspraken met de NPO. De vraag is derhalve hoe het niet realiseren van bovengenoemde afspraken moet worden beoordeeld. Geconcludeerd moet worden dat er weliswaar zes afspraken niet zijn gehaald, maar dat deze afspraken wel grotendeels zijn gerealiseerd. Van twee van de zes afspraken is voorts aangegeven dat deze over 2009 wel zullen worden gehaald. Van de afspraken 4, 9 en 19b is het echter de vraag of deze afspraken in de toekomst volledig gerealiseerd kunnen worden. Afspraken 9 en 30 hebben tevens te maken met het verkrijgen van rechten om de content ook via internet te verspreiden.

Van de 109 afspraken zijn er 103 wel gerealiseerd. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de prestatieovereenkomst over het algemeen goed is nageleefd. Een aantal resultaten is opvallend omdat de realisatie ver boven de afgesproken doelstelling ligt. Het gaat hierbij om de volgende afspraken.

Tabel 2: Afspraken die ruimschoots zijn gerealiseerd

Nr.	Beschrijving	Afspraak	Gerealiseerd
27	Nieuwe kunstprogrammering op televisie	Jaarlijks minimaal 250 uur	401 uur
34	Nieuw Nederlands drama op televisie	Jaarlijks 125 uur	256 uur
39	Participatie in Nederlandse speelfilms	Jaarlijks 18	32
45	Nieuwe programmering op televisie over levensbeschouwelijke en zingevende onderwerpen en thema's	Jaarlijks 300 uur	483 uur
46	Nieuwe maatschappelijke, levensbeschouwelijke, auteurs, biografische en kunstdocumentaires op televisie	Jaarlijks minimaal 125	201
54	Educatieve/vormende programmering op televisie van Educom	Jaarlijks 500 uur	1033 uur
56	Nieuwe educatieve kennisquizen op televisie	Jaarlijks 20 uur	122 uur
57	Nieuwe programma's over geschiedenis op televisie	Jaarlijks 20 uur	70 uur
64	Nieuwe pilots of formats voor televisie	Jaarlijks 20	35
66	Nieuwe audiovisuele programmering ontsloten via internet	Jaarlijks 9000 uur	19.442 uur
67	Eigen audiovisueel materiaal ontsloten op internet	Jaarlijks 30.000 uur	91.387 uur
69	Internetdiensten waarbij het aanbod wordt samengesteld aan de hand van gebruikersvoorkeuren van het publiek	2	71
77	Toename van het aantal personen dat content aanlevert op internet van de publieke omroep	25%	309%
104	Zendtijd op televisie speciaal gericht op kinderen in de leeftijd 3-12	Jaarlijks 3500 uur	4472 uur
105	Nieuwe Nederlandse programma's op televisie voor kinderen in de leeftijd 3-12	Jaarlijks 200 uur	668 uur
107	Nieuw jeugd drama op televisie	Jaarlijks 15 uur	51 uur

Ook de overige afspraken uit de prestatieovereenkomst zijn (ruimschoots) nageleefd. Over de afspraak inzake nieuwe muziek op 3FM is nog geen overeenstemming over de wijze van rapporteren. Hierover worden op dit moment nog gesprekken gevoerd met de NPO.

Onze conclusie ten aanzien van de prestatieovereenkomst is dat deze over het algemeen goed is nageleefd. Van tekortkomingen is door de NPO aangegeven wat de redenen hiervan zijn en is aangegeven dat verbeteringen met ingang van 2009 worden beoogd.

Wij menen dat de prestatieovereenkomst erg voorzichtig is ingezet. Met het verdwijnen van het programmavoorschrift uit de Mediawet 2008, en daarmee het vervallen van de zogenaamde dubbele verplichting (programmavoorschrift én prestatieovereenkomst) zouden de kwantitatieve doelstellingen in de prestatieovereenkomst op onderdelen meer uitdagend mogen worden gesteld, mede gezien het gemak waarmee sommige doelstellingen in 2008 zijn gerealiseerd.

Wij bevelen u aan om bij het sluiten van een volgende prestatieovereenkomst opnieuw acht te slaan op de opmerkingen in onze brief van 4 augustus 2005. Deze hadden onder meer betrekking op de omvang en gedetailleerdheid van de afspraken. Bij voorkeur zouden ook afspraken over de verdeling van het budget in de prestatieovereenkomst opgenomen moeten worden. Voorts is de aard van de afspraken in de prestatieovereenkomst naar ons oordeel dusdanig dat er sprake is van een omvangrijke rapportage. De rapportage over de naleving van de afspraken uit de prestatieovereenkomst en het toezicht daarop door het Commissariaat is een grote administratieve exercitie gebleken. Wij willen u dan ook verzoeken om het Commissariaat vroegtijdig bij de totstandkoming van de nieuwe prestatieovereenkomst te betrekken, zodat bij het maken van de afspraken meteen de wijze van toezicht op de naleving kan worden meegenomen.

Invloed recessie

De NPO merkt op dat in deze tijd van economische crisis de publieke omroep door de overheidsfinanciering relatieve zekerheden kent vergeleken met de commerciële sector. De NPO stelt dat het juist in deze tijd belangrijk is dat de continuïteit van een breed en gevarieerd kwaliteitsaanbod kan worden gegarandeerd. Wij willen hierbij opmerken dat tijdens een economische crisis, wanneer de commerciële omroepen in zwaar(der) weer terecht komen, veranderingen in het speelveld ontstaan waardoor de publieke omroep een sterkere positie krijgt. Hierdoor neemt in de mediamarkt de aandacht voor concurrentievervalsing toe. Wij gaan ervan uit dat de NPO ook in de huidige economische situatie behoedzaam jegens andere partijen in de markt zal weten te opereren.

Zoals in de MJB is aangegeven, valt te verwachten dat ook de publieke omroep de gevolgen van de economische crisis zal merken, bijvoorbeeld door verdere terugloop van de inkomsten uit het eigen vermogen en minder inkomsten uit de programmabladen. Ook tegenvallende inkomsten van de Ster kunnen voor bekostigingsproblemen zorgen. Wij menen dan ook dat de economische crisis voor de NPO reden moet zijn om inkomsten voorzichtig te budgetteren, uitgaven goed te monitoren en een kritische houding ten opzichte van nieuwe ambities in te nemen.

Expressie en kunst

Versterking van het aanbod op het gebied van expressie en kunst is ook in deze MJB een van de speerpunten van het beleid van de NPO. In de vorige MJB werd het begrip 'cultuurdelta' geïntroduceerd. Deze term komt in deze MJB niet meer terug. De in de MJB beschreven doelstellingen op het gebied van expressie en kunst lijken niet veranderd te zijn en liggen met name op het vlak van het vervullen van een gidsfunctie en het verzorgen van eigen media-aanbod. In tegenstelling tot de prestatieovereenkomst bevat de MJB op het gebied van expressie en kunst weinig concrete doelstellingen, waardoor geuite voornemens niet toets- of afrekenbaar zijn. In de prestatieovereenkomst zijn wel concrete afspraken op het gebied van expressie en kunst gemaakt (zoals nieuwe kunstprogrammering, cabaret, satire, verslaan festivals, concerten en registraties op de radio, inrichten portals, ontwikkeling drama). Hieraan zijn echter geen bereikdoelstellingen gekoppeld, waardoor niet te achterhalen is in hoeverre recente initiatieven zoals de portal 'cultura.nl' en de diverse festivalregistraties de doelgroep bereiken. Wij zien dergelijke toets- en afrekenbare (bereik)doelstellingen wel graag terug in het nieuwe concessiebeleidsplan.

In het afgelopen jaar heeft het Commissariaat een consultatieronde gehouden over de mogelijkheden voor samenwerking van de publieke omroep met culturele instellingen. Deze

samenwerking was een belangrijke component van de voornemens op het gebied van expressie en kunst. In september 2009 heeft het Commissariaat zijn beleid ten aanzien van samenwerking tussen publieke omroepen en culturele instellingen kenbaar gemaakt. In het vorige advies hebben wij de opmerking gemaakt dat het wenselijk is dat de NPO een duidelijke beleidsvisie, gekoppeld aan financiële uitgangspunten, ontwikkelt ten aanzien van de samenwerking met derde partijen in het algemeen. Deze is niet aangetroffen in de MJB 2010 – 2014. Wij gaan ervan uit dat dit onderwerp alsnog de nodige aandacht zal krijgen in het nieuwe concessiebeleidsplan.

Diversiteit

Ten aanzien van diversiteit, het tweede speerpunt in de MJB, focust de NPO zijn aandacht met name op vergroting van de multiculturele diversiteit. Om dit te realiseren, zijn acties geformuleerd op het gebied van onderzoek, bewustwording en personeel. Onderzoek is onder meer verricht naar bereik, gebruik en waardering voor de programma's van de publieke omroep door allochtonen. Ook de mate waarin allochtonen in programma's zijn gerepresenteerd is onderzocht. Vooruitlopend op de strategieontwikkeling in het nieuwe concessiebeleidsplan wil de NPO in 2010 vorderingen boeken en ervaring opdoen op het gebied van diversiteit in programma's en personeel (instroom, training en bewustwording van huidig personeel). Dit wil de NPO onder andere doen met een praktisch stimuleringsplan met een budget van 1 miljoen euro in 2010. Omroepen kunnen op basis hiervan een aanvraag doen voor gedeeltelijke financiering van voorgenomen maatregelen om in hun programmering de diversiteit te vergroten. De NPO heeft ons toegelicht dit plan als een mogelijkheid te zien om de omroepen maatwerk te bieden, zodat deze zelf kunnen bepalen wat in hun specifieke situatie het best zal werken. De NPO zal de plannen goed volgen, deze met advies ondersteunen, aansturen op kennisdeling tussen de deelnemende omroepen en de uitkomsten na een jaar evalueren. Naast dit maatwerk op basis van het stimuleringsplan past de NPO centrale sturing toe door op titelniveau met de omroepen programmatische afspraken te maken.

Het Commissariaat staat uiteraard achter de doelstelling om de diversiteit te vergroten. De met het stimuleringsplan gekozen oplossing roept, ondanks de goede intenties, enkele vragen op. Is er niet meer centrale sturing door de NPO nodig om een echte doorbraak op dit onderwerp te bereiken? De 'bottom-up' aanpak die in het stimuleringsplan besloten ligt, klinkt vrijblijvend en stimuleert met name de omroepen die toch al actief zijn op dit gebied. Ook is het de vraag of het genoemde budget volstaat om daadwerkelijk de gewenste impulsen op te leveren. In dit verband kunnen wij ook de bevindingen van de visitatiecommissie noemen. Die heeft de nodige kanttekeningen geplaatst bij de huidige activiteiten van de omroepen om diversiteit te bevorderen: goede intenties, maar weinig resultaat. Het stimuleringsplan zal, zo schatten wij in, een positieve bijdrage leveren waar een gebrek aan financiële middelen tot nu toe een knelpunt vormde. Waar er ook andere belemmerende factoren meespelen zal het plan slechts in beperkte mate kunnen bijdragen aan de gewenste veranderingen.

Wij achten het hoe dan ook wenselijk dat een gedegen integrale aanpak van het onderwerp diversiteit in het komende concessiebeleidsplan wordt gepresenteerd. Hierin pleiten wij voor een uitwerking van de centrale rol die de NPO op dit gebied kan vervullen, met aandacht voor de HRM-processen binnen de publieke omroep en goede monitoring van de vorderingen.

Over het streven van de NPO "*met ons aanbod de sociale cohesie in de samenleving in haar diversiteit te bevorderen*" merken wij op dat dit meer uitwerking verdient, zeker ook wat

betreft de programmatische invulling hiervan. Het streven om het zendbereik van FunX via de ether uit te breiden, ondersteunen wij van harte. Wij achten verdere intensivering van de samenwerking met deze zender in 2010 gewenst, aangezien deze veel allochtone jongeren weet te bereiken.

Radio

Op de radio handhaaft de NPO zijn huidige beleid, met inzet op verdere optimalisatie binnen de gekozen profielen van de bestaande radiostations. Zo zullen er aanpassingen plaatsvinden op Radio 2 en Radio 4 om een beter aandeel en bereik te behalen. Over het algemeen streeft de NPO naar een zo breed mogelijk totaal bereik van haar radiostations en verbreding en verjonging van de bereikte groepen. Deze verjonging van de stations acht de NPO van belang om tegen te gaan dat de stations mee verouderen met het publiek. In plaats daarvan streeft de NPO ernaar om luisteraars, naarmate ze ouder worden, over te laten stappen van 3FM naar Radio2 en vervolgens naar Radio 5 Nostalgie.

Net als in ons advies over de vorige meerjarenbegroting, is ons niet duidelijk wat de meerwaarde is van het verrijken van webradio met tekst en beeld ('visual radio').

Televisie

Het brede hoofdnet Nederland 1 behaalt hoge kijkcijfers. De NPO acht Nederland 1 met zijn grote bereik van essentieel belang als 'driver' voor Nederland 2 en Nederland 3. De NPO wenst de positie van Nederland 1 als best bekeken net te behouden en handhaaft in grote lijnen het huidige genreschema. Op Nederland 1 zijn vaste dagelijkse 'ankers' geprogrammeerd op het gebied van nieuws en actualiteiten, zoals het NOS journaal, EenVandaag en Pauw & Witteman/Knevel & Van den Brink. Daarnaast is Nederland 1 het platform voor breed amusement 'voor het hele gezin'.

Het succes van Nederland 1 is prijzenswaardig. Ons is opgevallen dat er specifiek voor de leeftijdsgroep 20 – 49 jaar kijktijdaandeel doelstellingen zijn geformuleerd. Deze kunnen gemakkelijk gelezen worden als een commerciële insteek. De NPO heeft ons echter gemeld dat het sturen op kijktijdaandelen van doelgroepen moet worden gezien als een streven om te sturen op het beter bereiken van bepaalde leeftijdscategorieën die nu naar verhouding niet goed worden bereikt. Dit legitimeert wat de NPO betreft de genoemde specifieke kijktijdaandeel doelstellingen voor de leeftijdsgroep 20 – 49 jaar.

Het verheugt ons om te zien dat de NPO als hoofddoelstelling op het gebied van amusement de wens formuleert dat hij wenst te waarborgen dat er voldoende aanbod is dat inhoudelijk onderscheidend is van commercieel amusement. Wij missen in deze MJB echter een verdere toelichting op de wijze waarop hieraan invulling zal worden geven, specifiek waar het gaat om de grote publiekstrekking op Nederland 1 op het gebied van amusement en human interest. In dit licht zijn wij, net als de visitatiecommissie, voorstander van een nader onderbouwde visie op de zenderprofielen. Wij verwachten een dergelijke visie in het nieuwe concessiebeleidsplan aan te treffen.

In de MJB is opgenomen dat Nederland 2 in de vooravond kijkers terug wil winnen door de vaste programmering een 'urgenter en actueler karakter' te geven. Wij wijzen erop dat bij de keuze voor de invulling van dit voornemen rekening moet worden gehouden met de gevarieerdheid van het aanbod.

Ons is nog de mededeling opgevallen dat de publieke omroep reflecteert op de kwaliteit en pluriformiteit van zijn journalistieke aanbod en de uitkomsten hiervan in het komende concessiebeleidsplan zal verwerken. Wij zijn benieuwd wat precies de insteek is geweest en wat hieruit voort zal vloeien. Voorshands lijkt ons een sterkere focus op het genre nieuws en actualiteiten in zijn algemeenheid en Radio 1 in het bijzonder op zijn plaats.

De NPO heeft ervoor gekozen om Nederland 1, 2 en 3 voortaan in High Definition beschikbaar te maken en produceert ook in toenemende mate in HD-formaat. Wij verheugen ons over deze keuze en onderschrijven dat de publieke omroep hiermee ook op de televisie invulling geeft aan de in artikel 2.1, lid 4 van de Mediawet beschreven innovatieopdracht.

Internet/Nieuwe Media

Waar in de vorige MJB 'crossmedialiteit' nog als een derde speerpunt werd benoemd, is dit nu een regulier onderdeel van het beleid geworden. Dit lijkt erop te wijzen dat het gebruik van multimediaal en crossmediaal werken inmiddels zo in het denken is geïncorporeerd, dat dit niet langer als speerpunt hoeft te worden bestempeld. Daarmee zou dit het sluitstuk zijn van de aanloop naar het worden van een publieke mediadienst, waarin internet onderdeel van de hoofdtaak is geworden. Er is inderdaad veel in gang gezet op dit gebied. Er valt echter ook nog het nodige te bereiken. Wij menen derhalve dat dit onderwerp vooralsnog blijvende aandacht verdient.

In de MJB is als bereikdoelstelling voor internet de wens opgenomen om meer lager opgeleiden, jongeren en allochtonen te bereiken. Dit is een mooi streven. Wij zijn benieuwd naar de argumentatie achter de algemene doelstelling om een stijging van de bezoekfrequentie met 20% te realiseren. Ten aanzien van de wens om een eigen elektronische programmagids te ontwikkelen en te implementeren, merken wij op dat dit op zichzelf positief is. Wel vragen wij ons af hoe de NPO dit wil realiseren en in welke relatie deze elektronische programmagids van de NPO zal staan tot de elektronische programmagidsen die de kabelexploitanten aanbieden.

Bij het toepassen van nieuwe technische mogelijkheden kan de keuze voor een bepaalde techniek van invloed zijn op de aspecten mededinging en marktbeïnvloeding. Wij zien dit onder meer terug bij de keuzes van de NPO inzake te ondersteunen platforms voor mobiele internettoepassingen, een marktsegment dat een sterke groei kent. Ook speelt dit bij de keuze voor plugins voor streaming media. In de MJB hebben wij niet terug kunnen lezen welke afwegingen worden gemaakt bij deze keuzes. De publieke omroep mag in principe niet dienstbaar zijn aan het maken van winst door derden. Derhalve achten we het van belang dat er zo min mogelijk exclusieve keuzes worden gemaakt. In het afgelopen jaar kwam het meerdere keren voor dat een bepaalde toepassing slechts op één mobiel platform te gebruiken was (zoals de Tour de France en Jeugdjournaal applicaties, die alleen voor de iPhone ontwikkeld waren). Hiernaast interesseert ons de vraag hoe de publieke omroep tot de keuze van de onderwerpen voor mobiele internettoepassingen is gekomen (er zijn bijvoorbeeld toepassingen ontwikkeld voor het aanbieden van informatie over festivals, de Tour de France, een Jeugdjournaal applicatie en uitzending gemist en teletekst op mobiel). De NPO dient dit soort technische en inhoudelijke keuzes altijd uit te kunnen leggen en deze niet alleen op technische mogelijkheden te baseren.

Nieuwe ontwikkelingen op internetgebied waar de NPO nu aan werkt, zijn onder meer een publieke-omroepbrede 'single sign-on' en een 'embeddable player'. Wij achten het positief dat

de NPO bij de ontwikkeling hiervan een centrale rol vervult. Met de 'single sign-on' hoeft een bezoeker zich slechts eenmalig aan te melden om op alle sites van de publieke omroep herkend te worden. Hiermee is het mogelijk om gebruikersprofielen aan te leggen en de inhoud van sites aan te passen aan de opgeslagen voorkeuren en het profiel van de gebruiker. Dergelijke informatie zou ook gebruikt kunnen worden om advertenties gepersonaliseerd aan te bieden of om het surf- en (on demand) kijkgedrag van bepaalde doelgroepen in kaart te brengen. Wij zien de nodige risico's aan een dergelijke instrument. Allereerst ligt een dergelijke toepassing gevoelig met het oog op de privacy (Wbp). Er zullen persoonlijke gegevens vastgelegd gaan worden, die om een gedegen beveiliging vragen. Ook is de vraag hoe ver de publieke omroep mag gaan in het gebruiken van dergelijke gegevens, die grote commerciële belangen kunnen gaan vertegenwoordigen. Wij vinden dat stappen op een dergelijk gebied slechts met grote zorgvuldigheid genomen kunnen worden en dat eerst nut en noodzaak een nadere beschouwing verdienen. Voorkomen dient te worden dat de NPO (of de Ster) dergelijke aan gebruikersprofielen gekoppelde informatie over surf- en kijkgedrag commercieel zou gaan benutten. Een ander aspect aan het werken met gebruikersprofielen dat wij willen belichten, is de mogelijkheid door de NPO te kiezen insteek om (een deel van) de publieke-omroepwebsites alleen toegankelijk te maken voor gebruikers die zich door middel van de sign-on hebben aangemeld. Wij menen dat een dergelijke verplichting een drempel op zou werpen en daardoor een negatief effect zou hebben op het bereik van de sites van de publieke omroep. Wij pleiten er dan ook voor om het aanmelden in geen geval verplicht te maken, een bezoeker van een site moet altijd de keuze hebben om zich al dan niet aan te melden.

De 'embeddable player' moet het mogelijk maken om op een willekeurige internetsite een videofragment van een NPO-programma te laten afspelen. Als motivatie kunnen wij uit de MJB afleiden dat de verwachting is dat de content van de publieke omroep hiermee breder verspreid zal worden en dat een groter publiek betrokken wordt. Als voorbeeld van een gebruikstoepassing wordt de mogelijkheid genoemd om clips van NPO-programma's te plaatsen op websites die veel door allochtonen worden bezocht die anders niet op de site van de NPO zouden komen. De alternatieve distributiemogelijkheid die de 'embeddable player' biedt, is innovatief. Wij zien in dat de 'embeddable player' mogelijkheden biedt om bijvoorbeeld meer jongeren met content van de publieke omroep in aanraking te laten komen. In termen van de Mediawet is onze eerste inschatting dat het hier gaat om een niet-exclusieve toepassing, die in feite een alternatieve distributiewijze behelst en dan ook niet als een nevenactiviteit kan worden gezien. Het is niet uit te sluiten dat sommige derde partijen marktversturende effecten zullen ervaren, aangezien door middel van de 'embeddable player' iedere site verrijkt kan worden met gratis content van de NPO. Met het oog op eventuele klachten of vragen van commerciële partijen moeten voldoende waarborgen worden ingebouwd.

De met de 'embeddable player' gekozen insteek komt op ons wel over als een sterk vanuit de techniek gekozen oplossing. Zal het feit dat deze technische mogelijkheid straks wordt geboden ook maken dat er daadwerkelijk veel meer mensen in aanraking komen met content van de publieke omroep? Zal het publiek langs deze weg bijvoorbeeld gestimuleerd worden om ook andere programma's van de publieke omroep te bekijken? 'Branding' is daarbij van groot belang en bij de toepassing van de 'embeddable player' moet de publieke omroep duidelijk worden vermeld als afzender en bron. Wij zijn geïnteresseerd in een nadere onderbouwing van de gewenste effecten van de 'embeddable player' en na verloop van tijd een evaluatie. Verder wijzen wij nog op enkele risico's die kunnen kleven aan het aanbieden

van de 'embeddable player'. Zo is het niet gewenst dat content van de publieke omroep in een ongewenste omgeving wordt getoond (bijvoorbeeld een website die tot terrorisme oproept). De NPO moet de technische mogelijkheid hebben om hierop in te grijpen en regels instellen voor 'fair & decent use'. Hierbij hoort ook te worden opgenomen dat beelden in de 'embeddable player' niet door derden kunnen worden gemanipuleerd. Te allen tijde dient gewaarborgd te zijn dat selectie, montage en redactievoering van de met de 'embeddable player' te vertonen beelden onder verantwoordelijkheid van de publieke omroep tot stand is gekomen. Er moet ook acht worden geslagen op goede technische bescherming (zoals deeplinken met doorklikmogelijkheid naar de homepage van de publieke omroep). Ook kunnen mogelijk rechtenkwesities spelen aangezien openbaar maken in een andere context niet zondermeer onder de eerder verkregen rechten valt.

Blijkens de MJB zijn er vorderingen gemaakt rondom de intekensystematiek op de verschillende platforms. Dit was nodig vanwege het risico van versnippering (en daarmee afnemende vindbaarheid) van het (internet)aanbod. Op dit aspect wordt nu gestuurd middels portfolio management. Hiermee wordt invulling gegeven aan de benadering 'minder, groter, beter' die, evenals in de vorige MJB, als digitale-contentstrategie is geformuleerd. Dit betekent dat er gesneden zal worden in minder succesvolle sites/titels. Nieuw is de doelstelling om 30% te schrappen van het aantal uitgebreide websites die een radio- of televisieprogramma verdiepen of verrijken. Wij staan achter deze strategie. Wel merken wij op hier in de praktijk nog niet veel van te hebben gemerkt. We hebben deze benadering ook niet teruggevonden in de individuele beleidsplannen van de omroepverenigingen in het kader van de erkenningsverlening. Daarin klinkt over het algemeen eerder een voortdurende wens tot uitbreiding van de internetmogelijkheden door. Wel heeft de NPO ons laten weten dat bij het intekenproces voor 2010, afgerond na de totstandkoming van de MJB, is gebleken dat het aantal aanvragen voor zogenaamde pluswebsites flink is teruggelopen. Wij zien graag nader uitgewerkt hoe de genoemde digitale-contentstrategie in de praktijk moet werken. Daarbij komt de vraag hoe de centrale sturing op de internetactiviteiten eruit ziet. Dit lijkt ons een belangrijk onderwerp om te behandelen in het nieuwe concessiebeleidsplan.

Themakanalen

Wij herhalen de opmerking uit ons advies over de vorige MJB ten aanzien van de vraag welke criteria de NPO hanteert om een themakanaal op te starten of in de lucht te houden. Het aantal themakanalen is aanzienlijk, er is dit jaar zelfs een kanaal toegevoegd, Spirit24. Wij achten de tijd rijp voor een volgende evaluatie van de themakanalen en bezinning op de visie op deze kanalen. Het lineaire karakter van de themakanalen komt thans gedateerd over. Bij een toepassing die met name is gericht op recycling of 'precycling' vallen de additionele kosten weliswaar mee, maar is ook de toegevoegde waarde beperkt. Daarnaast vormen de toegankelijkheid, vindbaarheid en het bereik van de themakanalen een probleem.

Wij achten het van belang dat er dit jaar inzage komt in de bezoekcijfers van de themakanalen, zoals ook aangekondigd in de NPO Terugblik 2008. Gezien de conclusie van het SPOT televisierapport 2009, waarin wordt gesteld dat consumenten nieuwe mogelijkheden (zoals themakanalen) wel ontdekken maar dat het live tv-kijken veruit dominant blijft en 90% van de kijktijd in beslag neemt, valt te veronderstellen dat de kijkcijfers van de themakanalen beperkt zijn. Een positieve en waarschijnlijk noodzakelijke volgende stap van de NPO achten wij de genoemde intentie om de themakanalen over te laten gaan naar een on-demand structuur, en om deze beter aan te laten sluiten bij de hoofdnetten. Dit zou feitelijk betekenen

dat de themakanalen in hun huidige vorm worden ontmanteld en (wellicht met een eigen portal) ondergebracht worden bij Uitzending Gemist.

Clearing van rechten

Een onderwerp dat ons al enige jaren zorgen baart, is de kwestie rondom de clearing van rechten. Dit is nodig wanneer content via nieuwe media- en verspreidingstechnieken (zoals on demand) beschikbaar wordt gesteld. In ons advies van vorig jaar hebben wij de NPO aangespoord hierin tot een oplossing te komen. In de Terugblik 2008 was te lezen dat de NPO in vergevorderd stadium van onderhandeling was. Uit de nieuwe MJB kunnen wij niet concluderen dat er een definitieve oplossing is gevonden. Wel zijn er weer verdere stappen gezet, zoals de inrichting van een projectorganisatie om tot een rechtenbeleid te komen. Structurele oplossing wordt gezocht door het regelen van de rechten te koppelen aan de economische waardeestroom in de keten: de rechten van makers worden uitsluitend geregeld door de producenten of door omroepen in hun rol als producent. Hiernaast worden de interne verhoudingen inzake dit onderwerp verbeterd en stappen gezet om de rechtenadministratie te standaardiseren. Ook worden onderhandelingen gevoerd over op korte termijn expirerende contracten met producenten en distributeurs.

Wij willen over de voorgestelde structurele oplossing opmerken dat hier ook de nodige risico's aan kleven. Zo kan een faillissement van een producent leiden tot niet meer te innen rechtengelden. Dit is ook al in de praktijk binnen de publieke omroep voorgekomen. Wij verwachten dat er in het nieuwe concessiebeleidsplan een verder uitgewerkte oplossing wordt gepresenteerd, waarbij ook aandacht aan te verwachten kosten wordt besteed.

Samenwerking

In de MJB wordt de samenwerking beschreven met de Wereldomroep, de regionale en lokale publieke media-instellingen en anderen, conform artikel 2.147, lid 2, onder e, van de Mediawet 2008. De NPO geeft aan haar huidige samenwerkingsverbanden internationaal voort te zetten in de vorm van deelname aan de European Broadcast Union en overleg met de VRT. Met de Wereldomroep en de VRT continueert zij haar samenwerking in de vorm van BVN-TV. In het huidige concessiebeleidsplan is gemeld dat de NPO onderzoekt in hoeverre de financiële bijdrage aan BVN kan worden gecontinueerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn ons echter niet bekend. De relatie met de Wereldomroep ligt verder vast voor wat betreft de integratie van de sportredactie en het technisch ondersteunen van de internetactiviteiten van de Wereldomroep. Over het algemeen wordt versteviging van de hiervoor genoemde samenwerkingsverbanden door de NPO benoemd en ziet hij synergievoordelen op de gebieden van nieuwsvoorziening, internet en kennisuitwisseling, echter zonder dit concreet of financieel uit te werken. Wij zien dit als een gemis en menen dat een meer ambitieuze en concreet uitgewerkte aanpak op zijn plaats is. Wellicht zijn er op het vlak van efficiency voordelen te behalen uit verdergaande internationale samenwerking.

Op pagina 39 benoemt de NPO dat hij (samen met de Wereldomroep) cd's wil gaan produceren. Onduidelijk is wat de aard van deze cd's precies is. Kunnen deze cd's als een vorm van distributie worden beschouwd of gaat het hier (ook) om een (vooraf door het Commissariaat te toetsen) nevenactiviteit? Wellicht past de vraag in hoeverre het versturen van cd's ten behoeve van distributie nog actueel is in dit 'online tijdperk'.

Op het gebied van samenwerking met de regionale en lokale media-instellingen zal de NPO het driemaandelijkse overleg met de vertegenwoordigers van de diverse media-instellingen

continueren. De huidige samenwerking bestaat uit het overnemen van regiodrama op televisie en de RadioNieuwsCentrale. Een werkgroep onderzoekt nadere mogelijkheden voor samenwerking. De NPO benoemt naast de hiervoor vermelde partners geen andere (potentiële) partners. Wij pleiten voor verdergaande samenwerking tussen de landelijke en regionale publieke omroep, gericht op het bereiken van programmatische synergie. Zo zouden er meer landelijke programma's op de regionale zenders geprogrammeerd kunnen worden, om het regionale aanbod te verrijken (zoals bijvoorbeeld AT5 dat doet door gebruik te maken van de landelijke journaals). Andersom is ook denkbaar dat de regionale radiozenders een bijdrage leveren aan de landelijke radiozenders.

Financieel beleid 2010 - 2014

Kwaliteit toelichting

In hoofdstuk 6 en bijlagen 2 en 3 van de MJB wordt het financiële kader behandeld. De NPO geeft aan dat er in de komende jaren sprake is van belangrijke wijzigingen ten aanzien van het financieel beheer. Hierdoor zal met name de verdeling van de budgetten vanaf 1 september 2010 wijzigen. De NPO noemt de volgende relevante wijzigingen:

- Het mogelijk toetreden van nieuwe omroepen en uittreden van bestaande omroepen.
- De taakorganisaties (NOS, NPS en Educom) gaan meedoen met de geld-op-schema systematiek.
- De inwerkingtreding van de glijdende schaal bij het toekennen van budget aan omroepverenigingen op basis van de ledenaantallen.
- Het garantiebudget wijzigt van 75% naar 70%. Het resterende deel van het budget wordt programmaversterkingsbudget (30%).

De NPO ervaart deze wijzigingen als een (eenmalige) belemmering bij het begroten van de uitgaven voor de komende jaren, vooral met betrekking tot het jaar 2010. Het Commissariaat begrijpt dat deze problematiek in de weg staat bij het begroten van de verdeling naar de spelers in het publieke bestel en bijvoorbeeld naar de verschillende televisienetten, maar is van mening dat een inschatting van de begroting verder goed mogelijk is, aangezien zenderprofielen, genreschema en distributiekkanalen niet wezenlijk veranderen. Mogelijk verandert wel het inhoudelijke aanbod door nieuwe spelers.

De NPO merkt op dat in de aanvraag geen rekening is gehouden met de financiële gevolgen van de overgangsproblematiek per 1 september 2010. Hij acht het zeer wel mogelijk dat omroepverenigingen door de combinatie van lagere inkomsten en gelijkblijvende indirecte kosten in financiële moeilijkheden kunnen komen.

In zijn algemeenheid mist het Commissariaat bij de genoemde wijzigingen een beschrijving van de onderliggende risico's en onzekerheden en vertaling hiervan naar de mogelijke financiële gevolgen. Overigens hebben wij dit behandeld in onze adviesbrief bij de vorige begroting. Wij adviseren de NPO meerdere (financiële) scenario's te ontwikkelen, waarin onder andere de eventuele financiële moeilijkheden van omroepen worden verwerkt. Een belangrijk voordeel van dergelijke scenario's, is dat de NPO hierdoor beter is voorbereid op toekomstige ontwikkelingen. Hierdoor kan hij sneller en adequater op ontwikkelingen inspelen. De NPO heeft ons medegedeeld dergelijke scenario's intern beschikbaar te hebben.

Over de te verwachten overgangskosten (frictiekosten) willen wij nog opmerken dat juist de nieuwe toetreders gestimuleerd dienen te worden om zoveel mogelijk gebruik te maken van

gedeelde ondersteunende diensten. Uit de beleidsplannen van de nieuwe toetreders valt af te leiden dat men tot dergelijke samenwerking bereid is. Wij pleiten ervoor nieuwe toetreders vanaf het startmoment zoveel mogelijk gebruik te laten maken van bestaande 'best practices' voor governance, functiescheiding, e.d. Zo kunnen risico's die in het verleden bij nieuwe toetreders zijn ontstaan, wellicht worden voorkomen.

Wij maken u erop attent dat de cijferopstellingen exclusief de aanvraag voor de uitgaven van de Rijksvoorlichtingsdienst zijn. Vanaf 2009 worden deze niet via de Publieke Omroep bekostigd. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Verbetermogelijkheden

In onze brief bij de vorige meerjarenbegroting hebben wij een aantal verbetermogelijkheden ten aanzien van het financiële deel aangereikt. Wij zijn verheugd dat de NPO op pagina 44 haar voorgenomen ambities uiteenzet en kwantificeert. Verder is ons commentaar op de huidige begroting van gelijke strekking als bij de vorige MJB. Beleidsvoornemens zijn vaak niet financieel uitgewerkt. Zo zijn de financiële gevolgen daarvan moeilijk in te schatten. Het is niet mogelijk om de (wel) gemelde financiële beleidsvoornemens terug te vinden in de budgetaanvraag. Ook zijn oorzaken van het teruglopen van inkomsten (uit bijvoorbeeld programmabladen) of het toenemen van lasten (bijvoorbeeld hogere kosten van internetgebruik door toenemende bezoekersaantallen) niet uitgewerkt.

Hiernaast willen wij nog de volgende opmerkingen maken:

- Op pagina 43 meldt de NPO dat de mogelijkheid tot het vormen van een verenigingsvermogen van maximaal € 750.000 kan leiden tot een onttrekking van gelden aan de programmering. Wij zijn van mening dat deze vorming van verenigingsvermogen niet kan leiden tot een onttrekking, maar kan leiden tot 'minder toevoeging' aan de reserve voor media-aanbod (voorheen: reserve voor programmadoeleinden) bij de omroepen.
- De aanvraag voor het budget van de NPO ad circa € 127 miljoen bestaat uit (indirecte) kosten voor de eigen organisatie van circa € 51 miljoen en uit (directe) gezamenlijke kosten van circa € 75 miljoen. De directe kosten bevatten onder andere de kosten voor beheertaken ad € 23,7 miljoen. Wij missen in de begroting een nadere onderverdeling van deze indirecte en directe kosten.
- De inkomsten uit eigen bijdragen zijn voorzichtig begroot op een bedrag van € 39,5 miljoen voor het jaar 2010.

Terugblik meerjarenbegroting 2008-2012

Ten aanzien van een terugblik op de begroting 2008-2012 wordt op pagina 51 verwezen naar het document Financieel Jaarverslag Landelijke Publieke Omroep 2008. Op 2 oktober hebben wij een niet-gewaarmerkte versie van dit document ontvangen. Op 12 oktober hebben wij een gewaarmerkte versie van het document ontvangen. Gezien de datum van aanlevering heeft het Commissariaat dit document niet betrokken in zijn beoordeling.

Budgetaanvraag 2010

De budgetaanvraag is gebaseerd op het budget 2009. De aanvraag bedraagt € 789.087.770 voor 2010. Voor de indexering 2010 is een percentage van 1% toegepast. Daarbij is indexering op de € 50 miljoen structurele budgetverhoging vanaf 2008 achterwege gelaten.

Opvallend is een begroot overschot van € 4,8 miljoen. Het overschot is voor € 4,6 miljoen begroot bij de NPO. De NPO meent dit te kunnen gebruiken voor het opvangen van onvoorziene uitgaven in de programmering of kosten van de NPO zelf. Door wijziging van de mediawet kent de aanvraag 2010 een andere indeling dan die voor 2009.

In de bijlage vindt u een specificatie van de begrote bestedingen 2010 ten opzichte van de realisatie 2008 en de begroting 2009. Uit deze opstelling blijkt dat de begrote uitgaven voor 2010 grotendeels op dezelfde manier over de platforms zijn verdeeld als in de begroting 2009. Ten opzichte van de realisatie over het jaar 2008, nemen de voor 2010 begrote bestedingen Radio met circa € 8 miljoen toe, ten koste van Televisie en Internet. Dit is echter in lijn met de begroting van 2009. Binnen het budget Televisie zijn verschuivingen zichtbaar ten gunste van het budget van Nederland 1. De NPO geeft aan dat dit wordt veroorzaakt door enerzijds hogere kosten in 2010 voor het WK Voetbal en anderzijds een betere inschatting van kosten van de NOS en Educom per zender. Dit laatste wordt ingegeven doordat de NOS en Educom vanaf 2010 participeren in het geld-op-schema systeem.

Meerjarenraming 2011-2014

Vanaf het jaar 2011 begroot de NPO tekorten. Voor 2011 is een tekort van circa € 20 miljoen begroot. Ook voor de jaren 2012 tot en met 2014 worden budgettekorten gepresenteerd van respectievelijk € 21,2 miljoen (2012), € 21,7 miljoen (2013) en € 22,2 miljoen (2014). Hierbij zijn de ambities van de NPO vanaf 2011 nog niet meegenomen. Deze ambities worden op pagina 44 uiteengezet en omvatten extra jaarlijkse bestedingen van circa € 30 miljoen. De ambities betreffen bestedingen voor Nederlands drama (€ 8 miljoen), bereiken van jongeren (€ 12 miljoen), additionele kosten bij het betreden van het digitale domein inzake rechtenverwerving en distributie (€ 6 miljoen) en verdere samenwerking met regionale omroepen en dagbladen (€ 4 miljoen). Als de ambities financieel worden betrokken in de cijfers betekent dit voor 2011 een tekort van circa € 50 miljoen. De NPO toont daardoor vanaf 2011, net als in 2008, zijn behoefte aan extra budget van € 50 miljoen om de verwachte kostenstijgingen en zijn ambities waar te kunnen maken. Bij toekenning van deze extra aanvraag zouden de tekorten vanaf 2011 zijn opgeheven.

Ook voor de jaren 2011 tot en met 2014 is een indexeringspercentage van 1% toegepast.

Ten aanzien van de toelichting op de jaren 2011 tot en met 2014 merken wij het volgende op. De uitgaven per platform worden voor het jaar 2011 op pagina's 56-60 nader gespecificeerd.¹ Inhoudelijk is de toelichting (op pagina's 51-55) op het jaar 2011 echter summier. Voor de jaren 2012 tot en met 2014 zijn er geen specificaties verstrekt en ontbreekt elke toelichting op de verwachte bestedingen. Wij onthouden ons daarom van een advies over de jaren 2011 tot en met 2014.

Naleving wetgeving inzake inrichten begroting

Over het algemeen voldoet de begroting aan de eisen van de Mediawet 2008. Wij hebben de volgende opmerkingen.

De indeling van de begroting voldoet niet aan de eisen van artikel 2.147, lid 3b (omvang Europese producties en omvang onafhankelijke Europese producties, onderverdeling daarvan naar televisieprogrammakanalen en de omvang Nederlandse -inclusief Friese- producties). Verder ontbreken een onderverdeling van de eigen inkomsten (artikel 2.147 lid 3c) en een specificatie van de benodigde financiële middelen voor het verspreiden van het media-aanbod (artikel 2.147 lid 3d). De NPO heeft ons gemeld deze artikelen na te zullen leven in de verantwoording achteraf.

---

¹ Overigens maken wij u erop attent dat tabel 3.2.8 een omissie bevat. Onder Inzet (eigen) bijdragen omroepen bij het jaar 2011 is bij de druk abusievelijk het bedrag van € 2 miljoen negatief niet vermeld. De vermelde bedragen bij totale baten (€ 127,485 miljoen) en lasten (€ 125,225 miljoen) in tabel 3.2.8 zijn echter wel juist.

Algemene mediareserve

Naast reserves bij de omroepen en de NPO, is de algemene mediareserve (AMR) gevormd conform artikel 2.166 van de Mediawet. De AMR wordt beheerd door het Commissariaat. De stand van de AMR bedraagt medio september 2009 circa € 127 miljoen. Daarmee is de stand van deze reserve ruim boven het in 1992 door de Commissie Van der Zwan vastgestelde minimumniveau van € 91 miljoen. Medio september 2008 bedroeg de stand van de AMR nog circa € 72 miljoen. De gewijzigde bevoorschottingssystematiek van uw ministerie heeft de stand van de AMR ten gunste beïnvloed.

Uitgaande van de begrote Ster-inkomsten verwachten wij per ultimo 2009 een stand van de AMR van circa € 101 miljoen. Hierbij is geen rekening gehouden met eventuele lagere Ster-opbrengsten over het jaar 2009.

Het Commissariaat benadrukt dat de omvang van de AMR nu belangrijk is, daar scenario's denkbaar zijn waarbij omroepen uittreden of in betalingsmoeilijkheden komen, en ook voor het opvangen van eventuele reorganisatietrajecten/frictiekosten. Bij de meeste omroepen is het verenigingsvermogen hier in eerste aanleg voor bedoeld, maar bij een aantal omroepen is er geen sprake van (voldoende) verenigingsvermogen om dit op te vangen.

Advies

De budgetaanvraag 2010 van de NPO bedraagt € 789.087.770. Dit is inclusief de kosten voor de beheertaak NOB en het CoBO. Wij adviseren u het aangevraagde budget toe te kennen.

Voor het budget 2011 adviseren wij u om nadere inhoudelijke onderbouwing te vragen. Voor de budgetten 2012, 2013 en 2014 adviseren wij u de NPO specificaties en nadere inhoudelijke onderbouwing te vragen. Vooralsnog onthouden wij ons voor de budgetten 2011 tot en met 2014 van een advies.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

prof. dr. Tineke Bahlmann
voorzitter

prof. dr. Jan van Cuilenburg
commissaris

Een afschrift van deze brief zenden wij ter kennisneming aan de raad van bestuur van de NPO en de Raad voor Cultuur.

Bijlage : Specificatie begroting 2010

Bedragen x € 1.000,-

Begrote bestedingen	Realisatie	%	Begroting	%	Begroting	%
	2008	lasten	2009	lasten	2010	lasten
Televisie (1)						
Nederland 1	220.893		200.538		237.583	
Nederland 2	183.953		173.755		161.064	
Nederland 3	140.032		128.154		107.413	
Z@pp en Z@ppelin	45.511		41.711		48.312	
		590.389	68%		544.158	67%
Radio (1)						
Radio 1	43.268		42.891		43.956	
Radio 2	11.338		13.377		13.596	
3FM	9.129		11.263		11.540	
Radio 4	12.207		13.029		12.950	
Radio 5	14.859		16.746		15.973	
		90.801	10%		97.306	12%
Internet		33.375	4%		26.866	3%
Themakanalen Televisie		12.257	1%		11.671	2%
Themakanalen Radio						
Radio 6	5.310		5.234		5.198	
FunX	2.153		2.005		2.000	
Digitale themakanalen	500		701		500	
		7.963	1%		7.940	1%
NPO		127.136	15%		115.246	14%
CoBO		6.392	1%		7.234	1%
Totaal		868.313	100%		810.421	100%
1) exclusief kosten voor de Rijksvoorlichtingsdienst						